

Հանդիս Գործարար

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԱՆ

ԶԱՐԵԹԱԿԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ԶԱՆՊԵՍ ԱԶԳԱՅԵՆ

ՓԱՐԱ 40

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԻ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Շրջանին գինն է Պոլսոյ համար 40 դահեկան, կանխիկ :
Կիսաշրջանը՝ 26 թերթ 20 դահեկան : Հատը 40 փարսյ :
Գաւառաց համար շրջանին գինն է թղթատարի ծախքով
50, կիսաշրջանը 26 դահեկան :

Ծանուցման տողը 2 դահեկան : Անվճար նամակ չ'ընդուն
իր : Զի հրատարակուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր :
Նամակ եւ գրութիւնք ուղղել՝

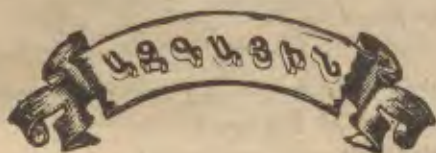
առ Տնօրէնութիւն ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԻ

ՊատըԱ՛յի ճատախնի ՔիթուպանէիՈւմու մի թիւ 62

ՓԵՐ 19 Գ. ՏԱՐԻ

1888

ՇԱԲԱԹ 29 ԶԱՎԵՍ

Երեքշաբթի օրն Բ. Գուռն հասեր է Վեհ. Սուլ-
թանի մէկ իրատէն որոյ համեմատ Ամեն. Ս. Պա-
տրիարք Հայրն յառաջիկայ չորեքշաբթի օրն պա-
տիւ պիտի ունենայ Նորին Կայսերական Վեհափա-
ռութեան ներկայանալու, և յետոյ ըստ սովորա-
կանին Նորին Ամենապատուութիւն հանդիսապէս
Բ. Գուռն երթալով, պաշտօնական առաջին այցե-
լութիւնը պիտի տայ Բարձր. Մեծ. Եպարդոսին և
Վսեմ. Նախարարաց :

—

Երեքշաբթի օրն Կրօն. Ժողովն ի նիստ գու-
մարեցաւ ի Պատրիարքորան, ատենապետութեամբ
Գեր. Խորէն Նար—Պէյ Սրբազանի :

Որոշեր է յուղարկաւորութեան ծախսոյ ցու-
ցակը՝ զոր պատրաստուած է եղեր արդէն, զրկել
գլխաւոր թաղերու Քարոզչաց՝ որպէս զի Քահա-
նայից և Թաղ. Խորհրդոյ հետ խորհրդակցելով,
իրենց թաղին վիճակին համաձայն՝ աշխնքն անոնք
որ ստակ պիտի առնեն ննջեցելոց տէրերէն, հարկ
եղած բարեփոխումներն ընելով մինչև մէկ ամիս
տեղեկագրեն առ Պատրիարքարան :

Որոշեր է որ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ
Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Պէղազեանի նուիրած Ս. Թա-
ղէս և Բարթոլոմէոսի պատկերը սրբազրուած

է Ժողովոյ կողմանէ տրուած նախկին հրահանգին.
համեմատ, արտօներ է նորա օծումը. Նոյնպէս
Մայր եկեղեցւոյ Գլխաւորի նոր պատկերը հնոյն
նման գտնելով նորա օծումն ալ արտօներ է :

Աւագերիցութեան աստիճան տուեր է Գուղ-
կունճուրի Սեթեան Արժ. Տ. Կարապետ քահա-
նային. Ժողովն զբաղեր է նաև այլ և այլ խնդրովք :

—

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի Հոգաբարձու-
թիւնը ինկատ առնելով թէ Թաղ. վարժարաններէ
եկող աշակերտը լաւ պատրաստուած չեն Կեդր.
վարժարանի «Գրէն դասարանն ընդունուելու. ծը-
նողաց ոմանց թախանձանացը վրայ նախապատ-
րաստական դասարան մը բացած է ուր այժմէն
քսանի չափ տղաքներ սկսած են կրթուիլ :

Վերոյդրեալ տողերու վրայ Ուսումնական Խոր-
հրդէյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք :

—

Վեհափառ Սուլթանը Երրորդ կարգի Օսմանիէ
պատուանշան շնորհեց Վսեմ. Տօրթ. Խօրասանճեան
էֆէնտիի, Վսեմ. Տօրթ. Նաֆիլէեան փաշայի և
Վսեմ. Տօրթ. Փէշումալճեան էֆէնտիի, Վեհափառ
Սուլթանը Միրի Միրանի աստիճան շնորհեց Փէշ-
տիմալճեան Տօրթ. Տիղրան փաշային :

—

Շաբթուս մէջ Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Յա-
կոբեան, հանդերց ընտանեօր Մանչէսթրէն մայ-
րաքաղաքս վերադարձաւ :

ԳԱՍԸՄԸ ԲՈՐԵԱԶՈՎ

Չորեքշաբթի օրն Գասըմի մէկն էր գործ ինչպէս կը երևում իր յորինումները, մտանք բորեազով՝ որմէ կերելի թէ այս տարուան ձմեռը մեզմ ալիտի ըլլայ, հակառակ Սաւանա-կազմին. սարսափեցուցիչ դուշակութեան որ կըսէր թէ այս տարի՝ մէտէորաբանական հաշուով սաստիկ ցուրտ ալիտի ըլլայ:

Ըստ մեզ, Գասըմը ինչ անասի օդով ալ սկսէր, համոզուած էինք և ենք որ այս տարուան ձմեռը մեզմ ալիտի ըլլայ, քանի որ սաւանակազմին մէտէորաբանը գուշակեց թէ այս տարուան ձմեռը սաստիկ ալիտի ըլլայ, որովհետեւ 1888ի տարեմուտին տալի օրն՝ նոյն մէտէորաբանն էր դարձեալ որ Սաւանակազմին մէջ իւր գուշակութիւններն կը հրատարակէր թէ՛ Պօլսոյ գլխման փոխուած ըլլալուն. (ճերմկեղենները չը հասկցուի) Պօլսոյ մէջ ասկէք վերջը ձմեռ չը կրնար ըլլալ. իբր ապացոյց արեւելեան քամիին շարունակ փչելը ցոյց կուտար— Ողորմութեանց միտմով ու Տէր— հետեւեալ կազմողի օրն երկու կանգուն ձիւն տեղաց Պօլսոյ բոլոր արուարձաններու վրայ, և քիչ մնաց որ սառնէինք: Այս պատահարն իմ ականջիս օդ եղած, ինչ որ դուշակէ այդ արժանի մէտէորաբանն. ես հակադարձն ըլլալիքին անմիջապէս կը համոզուիմ:

Օրինակի համար եթէ Սաւանակազմին մէջ հրատարակուի թէ՛ այս տարի ամեն կողմ հունձրի տառապելիւն կայ, պէտք է անմիջապէս պարէն մթերելու սկսիլ, որպէս զի պատահելիք սովին դէմ անպատրաստ չը զլտնուինք:

Ահա այսպէս շարունակաբար բոլոր դուշակութեանցը հակադարձը կը պատահի կենսական խնդրոց մէջ՝ որանց մին է նաև ձմեռը:

Այսու հանգերձ՝ ոչ գասըմին բորեազով մտնելուն, ոչ սաւանակազմին դուշակութեանց և ոչ ալ մեր՝ այս երկուքի մասին ուսումնասիրութեան ականջ կախելու, ամեն ոք պէտք եղած ածուխն ու փայտը ժամանակին առնէ, և ձմրան եղանակի պէտք եղածները այժմէն կարգադրէ, որպէս զի յետոյ Պրագիլիոյ վիճակահանութեան մասնակից չըլլայ:

Արդ, Գասըմի առթիւ իրականութիւնը ճշգրիտ յետոյ, կը թօյունը դարձեալ որ Սաւանակազմը Սպանիական պալատներ երազել տայ իւր ընթերցողաց, մալթելո, սակայն որ այդ երեւակական քունէ արթնանալուն պարտը մինչեւ ոսկորներնուն ծուծը անցած չըլլայ:

Հետեւեալն մեզ զրկուած է ի հրատարակութիւն:

ԹՈՒՌՑԻԿ ՆՇԱՆԱԾ ՄԸ

Գիշերուան ժամը չորսն է. Ս. . . գիւղի փողոցներէ միոյն տուններուն բնակիչը հանդարտ քնով կը նիրհեն. առանց երազելու իսկ որ կէս ժամէն ընդոտ վեր ալիտի ցաղկեն լարեանց անկողնէն:

Ս. . . գիւղի բոլոր գինատներն այցելած, գլխակը

մինչեւ յօնքերն իջուցած, ծամմեղով հառնելու մօտ եղող պերսերուն մնացորդ մէկ երկու թեւերը բերանն առած, դէմքը խաշած խոջափառի մը նման կարմրած, պատէ պատ դարձուելէ լաթերը պատուած և քսան և մէկ տարին նոր թեւակոխած մեր թաւայիկ նշանածը գիշերուան ժամը չորսին կը մտնէ յիշեալ հանդարտիկ փողոցը և «Գոլտցէ» կոչիկներ ոտիցս ներքեւ» գոչելով, տան մը դուռը տի կառնէ:

Գուռը չը բացուի, նորէն կը գոչէ, դարձեալ ձայն չիկայ, վերջապէս օրէն կրկնապատիկ խեղքը լռուցած արագիւ հարուածներով տան դուռը կը կոտրէ. և կատարի մը նման կուգէ տնեցոց վրայ բազկացն այժմ փորձել: Բայց անեցիք ընդ որս և դրայիք օժանդակութեամբ գիշերապահին գորս դու պատուիրեցիք լաւ ընդունելութիւն մը կրնեն այս խնդին:

Մօտակայ փողոցներու թաղեցիք ալ ընդոտ արթննալով փողոց կ'ըլլան և յայնժամ կսկսի զարկալիկ սարիքի և զոտատոնի չաթարթաբեական ձայնի լսելի լինել: Ի լրումն սոցա, հպարտ տարին Հաղարապետն գիւղին որ այս կատարին իջեցուց ի նկուղն խառնալուին:

Խաղաղութիւնը վերստին հաստատուելով, դրացուհեաց հետեւեալ խօսակցութիւնք յստակ օրէն լսելի եղան:

— Գայմէնի թիւ մաղաւտայիքեօր ինչ աթիթի Սպիւնա տունտու:

— Դո՛ւն ալ լսեցիր կէնձ. էյ աթիթ սօրմա, մենք հէփիթիդ տապալուրի չը գտըք:

— Գալէ բիօս ինչ պու տապալուրի:

— Գա ճանըմ իշտէ պու օղտնըն պիր նշանածը վարսըլ, խենդ տիր տէյի նիշանը ես են ըրիւր. չիմտի օղտնը պաշկա պիր զըզա նիշանըլըլար ամա, պու խըրօընտան դէօր սարիօզ օղտիօր էտիլի նշանածընըն էվիթի հէր ադ-չամ ալթ իւսթ էտէյօր:

— Մեղայ քուրուկ կայծակներու կայ պիլէ քիմ, քառսուն օրս համբելու եղաւ նէ. աս ինչ խախիւթին է:

— Հրամանդդ ալ իմացա՞ր Հոռօի հանըմ:

— Հապա՛. ո՞վ չարթնցաւ գիւ. ան ինչ կոռուսմ կոչուս էր գիւմէտիլի թափու խները պիլէ քիլի կան. քա մմա նըշանը ետ ընելէն եքիլ ինչո՞ւ կուգայ տէ սալթա կըլլա կոր:

— Քարուկ խենդ ըսածդ քանի՞ պոյնուդ կունենայ. սէօզաէմ — ինչ խտարքի իս սաղխատիին նշանեցին նէ ես կէնէ բեզ պիտի տունտու — քսելով կը խմէ կը խմէ կուզայ, ասոր ո՞վ եկաւ, ո՞ր գայիք, ինչ կերաք, ինչ խմեցիք, տէյի տուպէտա կը հանէ եղեր օր, ինչո՞ւ նշանս ետ բրիք տէյի:

— Վո՛ւյ հեռու տունէ տեղէ. քուրուկ ասանկ խենդին ծառքը իյնալիք ախճիլը ածապու ինչեր պիտի քաշէ:

— Նս քեզի պոյն մը ըսեմ, խաղահաթիլը օրի թիւն հօրը մօրը քոյնէ. պուլունմազ հինտ խաւմաշիի մը պէս կիւլ տամլաթի ախճիլը հանեցին ատ տիւսհարին նշանեցին:

— Տիւսհար կըլան պիլէքիմ. չօլտխով չօճուխով աս ամեն գիշերէ տապալուրի կըլլանք կոր:

— Քա ան չէ ամա եքիլ նշանածենց լարափը առջի նշանը ետ ընելուն սէպէպը չէ՞ն իմացեր քի կը հանեն ախճիլին կուտան կոր:

—Իմացեր են ամա կործին մէջը խաւովու մը կայ եղեր քի սանկ էլի պայրախը . աթլը եր աթառն էնտիրի . իշտէ սանկս երկան՝ հէմոէ խանտըրան լեզու մը ունի եղեր . անանկ օր քուրուկ , երկու լախըրտըյով մարդը կը կապէ եղեր :

—Հէմէն լեզուներն կապուի քի , սոսանկ հալխուռն զաւ . կընեբուռն կըսը կրակի կերեն տէ իրենք չուպուհներն կը վառեն տէմը կառնին սէյրիճի կըլան :

—Եհ , թող ախտկան տէր եզույն ալ խաւովուներու եալտըղը լախըրտըներուն չը խաբուին . անաշէներն նէ հարցունել մնաց նէ վնասուել , սօյրամաեալ կեղան փիւշման կըլլան :

—Ախ , կըսես ամա քուրուկ ախճիկ զաւակ ունենալն ալ աս տարիւս կրակի չապիկ հազնիլ ըմանեցաւ :

—Իրաւ ես կընիկ գիշեր պարի :

—Դիշեր լաւս պարի :

ԱՆԱՆԱՏԵՍ

ԳԵԱՐ ՊԵԼԻՆՍԻ ԶԱՐԱՄ ՏԸՐ

Գըշ մէփսիմնին թէգարրիւպ իմմէսի իէ գէօյլէրէ հապա թէպտիլինէ կիտէնլէր կիրուհ կիրուհ իմմէկէ պաշլաւալար վէ հալի իէ տախի գէօյլէր թէնհալալըպ , գալանլար իսէ պիրապ մահգուն օլուրլար . իշթէ պու գապիլտէն օլարապ Ռօզի տուտու գէվճի Մէրինս աղայէ տէմէքտէ իտի :

—Գէպէ պու էվի սաթըն ալմահայըտըն :

—Նէյէ . սօնուռն գատար քիրաճըլըք մը էտէ իտիք :

—Գըշ կէլտի հէփտի գէօյաէն էնտի , կէնէ պիզ կուկուք կիպի գալալըպ պէօյլէ :

—Եաղըն սէն պօրտա սէֆա սիրտիւկիւն վաղըթ , Ստամպուլտա Ֆըլճը սօգաղընտա օթուրսնլար , սանա աղըզ ալըպտա պիր լաղըրաթ լթաիլէ՞ր մի :

—Գա նէ տէմէյէ հապկալար վար , պուտա թօհաֆ . չու հիշ թանըմաղըլն առամլարա իտարաֆ չըգարսան , օգատար ճանըմ սըզըլըր քի :

—Թարաֆ տէյիլ , հազգանիյէթի սէօլէ եօրուս :

—Նարըն օ պիր կիւն գար թիբի պաշլարա օ վաղըթ հալինի կէօրիւրիւմ :

—Պէնիմ հալիմի նէ կէօրէճէքսին , հէրքէս կիպի բալթօմու կիյինի , սապան վաբօրու իլէ ինէր , ազաւմ վաբօրու իլէ չըգարըմ :

—Եյ պէն պօրտա բէրի կիպի եալընըզ գալաեւմ էօյլէ՞ մի :

—Նէ եաղայըմ ճանըմ , տիբի տիք , քիթապ օգու , էյլէն . . . :

—Նէրտէն իտի պու բիս էվի ալարն :

—Բիս էվ մի . . . 320 լիրաեա ալարմ , 700 լիրա վէ :

րիեօրլար պու կիւն :

—Վույ տէմէ չըլաբըրըմ գուգուս Մէրինս աղա , պիր սահաթ էվէլ հէմէն սաթ , գալգար ալըճը ճայար :

—Ջաթը գիւմ սաթընքի , պէն սահա տիվանէ օլմատըմ :

—Գա խենդ սին . եէտի եիւզ լիրաեա բէք գօմիլֆօ պիր էվ ալապիլիլիզ Պէյօղլուռնա :

—Պէօյլէ պիր էվ Պէյօղլուռնա ալմապ իչին պէշ պին լիրա լաղըմ , հէմ գաթէն օրտա պաղչէլի էվ նէ կէպէր :

—Սման սէնաէ պիզ պաղչէպա՞նմըզ , պաղչէյի նէ՞ եաբաճաղըզ , չիմտի սէն պէնի տիյնէ , պու էվի եարընտան թէզի եօզ սաթարըն :

—Եյ . . .

—Պէյօղլուռնա 500 լիրաեա կիւզէլ պիր էվ ալըրըզ , գօմիլֆօ պիր սալուն տօնաթըրըզ , արիլէ 200 լիրաեալա պիր լանտօ , պիրտէ գուրէ ալըրըզ . . .

—Առապա՞ գիրաեա վէրէճէյիզ :

—Պագ նէ մինասիպիթսիզ լաղըրալար էտէր պիզ օթուրաճաղըզ :

—Հա օ պաշկա , էյ . . .

—Իլը պաշար օլաու մը , իստէտիվիլիզ գէօյաէ պիր էվ լիւթարըզ :

—Գիրայը քիւմ վէրէճէք :

—Գա ճանըմ , էվ բարաթընտան իքի եիւզ լիրա արթմահաճաք մը :

—Հա կէրչէք . օրտեր ունուլտուլըտըմ :

—Մաթա՞պ էտլօրսուն Մէրինս աղա :

—Եօք մաթապ էթմէյօրում , եալընըզ հիսապ էտէյօրում քի պու տէտիքլէրինի եարմապ իչին սէնէտէ էն աղը պին լիրա լաղըմ տըր :

—Տահա նէլէր , հէրքէս զայէր եաղըն գէօյէ կիտիպ զըլըն Պէյօղլուռնա էնէյօրսա պին լիրա հարճաեօր :

—Գուգուս Ռօզի տուտու բէճա էտէրիւմ , պու չօճու կճա լաղըրալարը գաբահալըմ :

—Եյ պէն նէ օլուրսա օլուռն , բէրի կիպի գըլըն գէօյտէ օթուրմամ :

—Օթուրմաղսուն Պէյօղլուռնա էն :

—Եյ սէն . . .

—Պէն եէրիմալն պիլէ գըմըտամամ :

—Տէմէք քի ֆիքրին պէնտէն այըլըմաք տըր , էօյլէ մի , ամա պէն պու իչին չօգտան ֆարընա վարմըլտըմ :

—Ռօզի , չիմտի պու լաղըրալարըն եէրի վար մը , հէրքէս եօրկանընա կէօրէ տէտըլըն ուգաթըր . էվի սաթալըմ , Պէյօղլուռնա էվ ալալըմ , լանտօ ալալըմ , եաղըրա իստէտիվիլիզ գէօյէ կիտէլիւմ , գըլըն պալար վէրէլիւմ , տիվանէ մի՞ օլուռն Նլաճ աչկընա :

—Սանա պալօ լաղըրալարը էտէն օլաու . . .

—Իլտէ օ արթըք սըրաթըլըա արբա արքաեա օլահաղը օ տուր :

—Սէն պիլտիլիլի սէօյլէտին , պիրապտա պէնի տիյնէ՞րսին :

—Եկըր լանտօ գուրէ ալընաճաքսա տիյնէմէմ :

—Գա պէն չիմտի պու էվի սաթլըպ եէտի եիւզ լիրա էլիմտէ հաղըր բարամ օլուրսա , տի նեալարը սաթըն ալըրըմ :

—Հայտէ պաղալըմ . . .

—Շիմտի պէնի տիյնէտէ պաք , տօղլուռնա օլմասընտա

Թարա պաշտոնատ պիր էվ ալըըզ իւշ եիւզ լիրա
օնա տէ . . . :

—Տէտիք .

—Ելի ալթմը լիրաեա տա պիր սալօն տիւզլիթիւր .
էթտի տէօրթ եիւզ օն :

—Թամամ . . . :

—Դա ճանըմ, նէ մաթապ էտէօրտուն ասամօըլտըն
ազրտը էտէեօրում .

—Սէնին գարընտա ալըզ աշմաեա տա պաթ լազըմ :

—Նէ պիլէյիմ, պէնի չօճուկ եէրինէ գոյմուշըն , շիմ-
տի նէ տիյօրտում . տէօրթ եիւզ օն լիրայըլա էվ իլէն
սալօն պիթտի . եիւզ էլի լիրատա պիր լանտօ տէ , էթ-
տի պէշ եիւզ ալթմը լիրա . պիզէ գալըր եիւզ գըրք
լիրա ֆազլա :

—Եյ լանտօեա պիր չիֆթ տէ պէիթ իստէր :

—Պիր չիֆթ պէիթ գաշ գալըրուն էտէճէք ալըրըզ :

—Պէկիլէրի պազմապա սէյիս իստէր , ախըր իստէր ,
պէկիլէրին պօղազընա կիւնաէ պիր մէճիտիյէ իստէր .
եազլըլա կիթմէք իշին մէսարիֆ իստէր , իստէր , իստէր
օլու իստէր :

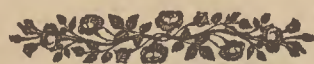
—Գա օնլարըն հէփսի իշինաշն չըղար . սէն պէնիմ
սէօղիւմիւ տիյնէսէն քեար պիլէ էտէրտին :

—Պազընաը , պեար պիլինսէ հարամ տըր տէրլէրսէյի-
միշ տօղրուեալը . պէն քէօրէյին քէմիկի պրազըլտա
կէօղիկնին արգասընտան կիտիլինէ թազլիտ էտէմէմ :

—Տէմէք քի պու գըշըն տալի գէօյտէ գալաճաղըզ :

—Ալլահ ճան սաղլըզը վէրտին տէ պու սէնէ տէ պուր-
տալըզ , կէլէճէք սէնէ տէ . սալօն տիւզլիթմէկի , լան-
տօեա օթուրմայը տիւշիւնէճէկիլինէ էվ սաթալի օլմայըլ
տա գիրաճըլըք էտէնլէրի պիր տիւշիւն տէ հարիմիզէ
պին չիւքիւր տէյիպ եէրիմիզտէ օթուրալըմ :

Ռօզի տուտու գէվճիլին պու աղիլանէ լազըրտըլարընա
իզնա օլտարք . քէնտի վանի իտտալարընտան վազ
կէշէր :

Բ Ե Ն Տ Ի Կ

Տ Ո Ւ Տ Ո Ւ Ե Ն

ԶՄՐԱՆ ՊԵՏՔԵՐԸ

Երէկ աւաւօտնան տեղացած ձիւնը բողբոջ գգացնել
տուաւ ձմրան սկիւթերը՝ զոր ուրիշ տարիներու բող-
բատմամբ , այս տարի շատ կանուխէն սկսաւ .

Պարոն Համբիկ շաթթուս տեղատարափ անձրեւներէն
տունէն դուրս չէլնելու հարկադրեցաւ օրովհետեւ ոտքի
պօթիկներն ամրան եղանակի չինուած ըլլալէ ի գոտ ,
տղիք և ջուրի դէմ՝ բացարձակապէս անգօր վիճակի մէջ
էին .

Ընտրիկ տուտու , երեկի տոժամեայ բաց օդէն օգ-
տու ելով , պարոն Համբիկի սաթին չափը քուրջի կտորով
մը տոնելէ յետոյ , զոյգ մը պօթին և լաստիկ գնելու հա-
մար շուկա ելաւ :

—Պուեուրուն տուտու հանըմ, նէ ալէա գաշմիթլէրի-
միւզ վար :

—Վայ կըլտուտ, գիշմիթլինէ՞ եաքտեմ, հազըր գուն-
տուրա նէրտէ սաթարլար պիլիթմիլին :

—Գալաֆլար չարչարընտա .

—Ծօ պէն թօաֆլար չարչարըն պիլիթմիլին :

—Շու աշաղքի թիւքեանա սօր տուտու :

—Պարի լուս կազրում .

—Թի աղարաթէ :

—Ո՞վ աղապադ է ըսի՞ր . . . :

—Նէ իստէրտի .

—Համբիկիմէ պիր չիֆթ պօթին ալաճաղըմ տէ հազըր
գունտօւրա սաթանլար նէրտէ տիր պիլիթմիլին աճապ :

—Գունտուրածի փօլի՞ . . . նա պուրտա տիրադ ասաղ-
տա վար :

—Գունտուրածը Նիկօլի՞ սօրաեմ տէտին . . . :

—Պէն պիլմէլ նա պու գարսի տուքեան սօր :

—Պերնին քիրա կուղէ սանգիւմ . Ասօուճու աշիլին մեռ-
նիմ լախըրաը հասկըցող մէկն ալ չիկար :

—Ալէա գարիֆ մէնալլէր վէրէյիմ, գըշըք կուն չօ-
րապարըմ տա վար :

—Ծօ աղոյ . եուն չօրապ լազըմ տըր ամա , պու կիւն
Համբիկիմէ պօթին ալաճաղըմ , շու հազըր գունտուրա
սաթանլար նէ թարաֆտա տըրլար :

—Վալիտէ , չարչարան չըք Մահմուտ բաշատան էնի
վէր օրտա չօք վար :

—Սաղ օլտըն եաթրում ըսելով , Ընտրիկ տուտուն
ուզղակի Մահմուտ բաշա գնաց և այս անգամ կոչիկ ծա-
խօյի մը խանութ մտաւ :

—Պուեուրուն տուտու հանըմ նէ իլաղըմ , ալէա բան-
թաֆլար վէրէյիմ .

—Օղլում Համբիկէ տաեանըլը պիր պօթին իլէ պիր
չիֆթ տէ լաստիկ իստէրիմ .

—Պաշ իսթիւնէ , օթուրուն , էօլիւնիւզ վա՞ր մը .

—Հապա . . . վույ ծունը կըլուս , չափը ճէպէս ինկեր
է . դուզում աղալար աճապա շէյլէ պիր քուրջ կէօր-
տիւնիւզ պուրալարտա .

—Կէլտին իտէ , էլինտէ նէ խուրճ վար ըտը նէ չանթա :

—Հատնիք պիլէքիմ , չիմոի չանթա լազըրտըլը էտէն
օլտու :

—Եա նէ պիլէյիմ նէ սէօլէեօրուն .

—Գա ճանըմ , չօճուրն աեազընըն էօլիւնիւնիւ տիւ-
շիւրմիւշիւմ ճէպիմտէն .

—Զարար եօդ տուտու հանըմ , չօճուք գա՞ջ եաշըն-
տա տըր :

—Օն պէշինի պիլիթիւրտի , Գասըմ պիր տէրտէ օն ալթը-
եա կիլէճէք .

—Պու կիւն գաղըմըն իւշիւ տիր . աէմէք քի օն ալթը
եաշընտա . էրքէկ մի գըզ մը .

—Վայ մեղքիս , հիշ Համբիկ իսթինաէ գըզ օլտուր . . .

—Պէն իսթինի պիլիթմիլին կա . տուր սանա իշի ֆա-

նէլալը ալէս պիր պօթին վէրէյիմ տէ , վարսն կիւլէ կիւլէ կիլինսին . . . ալ պագասեմ .

—Արթըր սէն պիլիրսին , չու գալիճէ օլտուն տա պիլ պիւսիւնէ պագասեմ .

—Արթըր պու պօթինլէրէ հիչ լաղըրտը խտէմէզ .

—Հապա գալըար տար կէլիրսէ .

—Տէյիլի կէնիլինի վէրիւրիզ , հէմ օլլուն օն ալթըր հաշընտա տըր տէմէ հօրսուն , պու պօթին թամ օնուն աեաղընա տըր .

—Շիմտի պուսնա նէ վէրէճիլիմ . չու քէսէնքէս պիր լաղըրտը սէօյլէ .

—Տուտու հանըմ , սօն լաղըրտը իւչ մէճիտիլէ պիր չէյրէնէ օլլուր .

—Գա աա ինչ կըսէ . խելքիս կուզայ եանի . պիզիմ մահալլէտէ Բէբրօնուն օլլու 25 գուրուչա պիր պօթին ալմըշտը քի կէօրիլէճէք չէյ .

—0 սէնին տէտիլին գալմաֆ իլի տիր , իքի կիւնտէն լաղըրտը .

—Մեղայ պիր այ օլտու կըճըր կըճըր աեաղընտա տըր .

—Պաշտառ պաշ պիւթիւն չարըրը կէզ , էյէր սէնտէ պու Բօթիլիլին էլինի 25 գուրուչա ալլուտան պէն պուն-լարը սանա պաղըրտը . աւա պաք , իլի պէօյլէ ֆանէ-լալը օլմալը .

—Շիմտի եալըրում սէն օլաճաղընը սէօյլէ տէ բաղար-լըր ույտուն .

—Հայտէ կիւզէլ իաթըրն իլին պիր չէյրէնէ քսիկ վէր .

—Շիմտի պէնտէ օթուզ գուրուչ վէրիլիմ , պիր բարա գիյատէ եօլ .

—Նէսինէ տուտու հանըմ , քէօսէլէսինէ մի , իլինին ֆանէլաղընա մը .

—Եարըսընը գէօսէլէսինէ սայ , եարըսընտա իլինին ֆանէլաղընա վէրիլիլում ա՞զ մը տըր .

—Շիմտի պիր լաղըրտը էլիլի գուրուչա ալաճաղընա .

—Ձէնէթ բրթի մարդ , պիր լաղըրտը կըսէ , կէս սա-հաթ է նէֆէսա հատալ .

—Իյ նէ տէյիլէքսին տուտու հանըմ .

—Նէ տէյիլիլիմ , իլտէ էօյլէ , իլինէ կէլիրսէ վէր , տա-հա պիր չիֆթ տէ լաստիկ ալաճաղըմ .

—Իլթէ պիր չիֆթ տէ լաստիկ ույտուրաեմ տա , ի-քիլինէ եէթմիլիլ գրաշ վէր .

—Գա նէ իլին . . . 30 գուրուչ պօթինլէր օն գուրուչտա լաստիլիլէր էթտի գըրք գուրուչ .

—Օհ . . . ամմա տա եաղը միւշտէրիլէ չաթաղք հա .

—Տահա նէ վէրէճէլիտիմ , մեղայ գայէր հէրքէլ բարայը եէրտէն թօլիլաեօր .

—Շիմտի սէն չու բարաեը չըզար պագասեմ .

—Իլտէ սանա իքի մէճիտիլէ .

—Շուրաեա օն գուրուչ տահա վէր .

—Մօ նէյէ վէրէճէլիմ .

—Վէր տէյօրում տուտու հանըմ , սիֆտահ ուլլուրու-նա բաղարըրք պօղմա , գաթը պէն պու մալի գարարընա վէրիլիլում .

—Հէմէն էրիւ աշիզ խաղայ մարդ , իլտէ օն գուրուչ տահա վէրէլիլ ամա , աեաղընա ույմաստ տէլիլիլէ-ճէքսին .

—Նէ վաղըթ ույմաղսա կէթիր տէյիլիլիմ .

Ըռնտիկ տուտու պօթիններն ու լաստիկներն առնելով տուն դառցաւ , սակայն գժբաղտաբար Պարոն Համբիկին ոտքին պզտիկ եկան պօթիլներն , և այժմ հարկ եղաւ որ զարձեալ ետ տանելով , աւելի մեծն առնու .

(Շարանիւլի)

ԵՐԿՈՒ ՈԳԻՆԵՐ

Գեղազուարթ գիշերուան մը մէջ երկու ո-գիներ տեսնել՝ մին չար , միւսը բարի . . . ասի ամեն մարդու գործ չէ և կարծեմք շատեր հաւատք չի պիտի ընծայեն իբր առասպել ինչ , սակայն այդ թերահաւատները շուտով պիտի համոզուին իրա-կանութեան , եթէ երէկի Սաւանակաղմին Երկու Ոգիներն կարգալու ձանցրութեան յանձնառու լինին :

Հեղինակը , գեղազուարթ գիշերուան մը նկա-րագրութեան սկսելով , անգագալաբար տըշալուսոյ ուրուագրութեան կը սահի ուր անասուններն թեւաւորելով կը թռչտին և թռչուններն քառա-սմբակ կը թռուդեն , յետոյ զգալով որ ոգիներն գիշերայն պիտի երևին իրեն , անմիջապէս ան-լուսին երկին մը կը պարզէ ուր բիրաւոր աստ-գունք կը պլպլան անսահմանութեան մէջ , Լոյս մը կերևայ , լոյս մ'ալ կերևայ , յետոյ հեղինակին խելքին պտուկը կերբայ , արդեօք տուտուիս ձայն տամ , կը խորհի . ոչ . առաջադրած է անվե-հեր գիմագրաւել վտանգը , շատ չսպասեր , ահա ոգին որ ահեղատեսիլ կ'ախք մ'է , ժանտ ու կար-մրաջիլ աչերէն հրոյ կտոյծեր կը ցայտեն : Ահե-ղաթուեղ ձայնով մը բառերու կոհակնեօր ժայթ-քեցուցեր է նա իւր անհեթեթ (°) բերնէն . որմէ սոսկալի ալեկոծութեան մը բռնուելով , մըրիկը շենք գիտեր որչափ տեսեր է :

Կարճ կապելու համար ուռուցիկ բառերու այս շեղջակոյտը , ըսենք թէ չար ոգիին՝ որ կրից և տուփանաց ոգին է եղեր , կը յաջորդէ բարի ո-գին , առանց բարեխառնելու սակայն ոգետեսին խելապատակը , զոր մնացած է շարունակելի :

ՕԾՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Վաղն տուաւօտ Սամաթիոյ Ս , Գեորգ եկե-ղեցւոյն մէջ տեղի պիտի ունենայ Ս , Թաղէոս և Բարթողիմէոսի պատկերին Օծման հանդէսն , որ պիտի կատարէ Գեր , Հմայեակ եպիս , Դիմաքսեան և Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց դասն ամբողջ պիտի սպասուորէ սոյն արարողութեան :

ՃՇՄԱՐՏԱՍՈՒՏ

—Գերիմէնիզի նշանաւաճարնը տիյէ տույտում էօյլէ պիր չէյ վա՞ր մը :

—Էլէթ . ֆաղաթ կէչէն հաֆթա նիշանը կէրի էթտիք .

—Նիլի՞ն կիւվէյի թարաֆընտան գիյատէ թրախօմա մը խտէհօրաւր :

—Եօք գարտաշ , տիւլի.նիւ առջի պսակտա էտէրիմ տէմիլ . պիզիմ դըզտա վալիտէսինէ տէմիլ քի , ես մինչև

առջի պատկանոր չեմ պէքէյէր, պիզաէ մէճպուր օլ-
տուք նշանը կէրի էթմէյէ. չիմտի պըսա փատէլի պիւր
կիւզէյի արաեօրոնմ.

— Էկէր պուլամաղսան, շիմտիլիկ իւչ այ փատէլի պիւր
կիւզէյի ալ, սօղրա ըսքօնթօ էաէր բիւճատա գըրաըրըր
իշինի կէօրիւրսին.

* *

— Ձաքէոս աղա սա զըխըմ ըրալիշէն եօրը փաղ պիտի
գաս:

— Էյ ճանըմ կէնէ մի պաշլաեէր առտուանցով.

— Գա նաօըլ չը պաշլաեէմ, երեկ գիշերուան ըրաճներդ
միտքդ կուգա՞յ կօր, կիւզէլիմ երեք հատ խոշոր թա-
պախները կտարեցիր, անկէ վերը եաթախին օտային եր-
կու ճամը կտարեցիր չոճուխները մինչօք առտու պուզ
կտրեցան:

— Գա իրա՞ն, վերի օտան ճամ կտարեցի:

— Հապա, ինքիդինքէդ խապա՞ր էիր օր.

— Քեզի բան մը զօրցեմ. ասկէ ետքը թէօպէ. մէյ
միալ չը պիտի խմեմ.

— Թամամ, քուկին թէօպէյիդ ով կը հաւատա քի իրիկ-
ուան կէնէ գէօր կլինով կուգաս.

— Հապա ինչ պիտի ընեմ. օրուան քսանըչորս սահա-
թին թօփու երկու երեք սահաթը թէօպէս կաւրեմ,
տահա լախըրտը կընես:

* *

Երեւակայական հիւանդ տիկին մը որ միշտ կը գտն-
գատէր թէ՛ բժիշկներն իւր հիւանդութիւնը չեն հասկը-
նար. անցեալներն նոր բժիշկ մը մայրաքաղաքս ժամա-
նելը լրագրաց մէջ կարդալով, անմիջապէս բերել կուտայ:

— Տօքթօր, Պօլսոյ բոլոր բժիշկներն հիւանդութեանս
գարման մը չը կրցին ընել:

— Ախորժակնիդ ինչպէս է տիկին:

— Ախորժակս տեղն է. բայց կը վախճամ բան մը ու-
տել որ մի գուցէ մեռայ:

— Մարտողութիւննիդ ինչպէս է:

— Աղէկ է, միայն թէ ձանցրութիւն կըգամ միշտ:

— Դիտու պառլոս ունի՞ք:

— Ոչ, սակայն ջրային բորբոքում մը կայ վրաս:

— Սովորաբար ի՞նչ կուտէք:

— Մսի ջուր, կաթ և մերթ ընդ մերթ խորտիկի փոք-
րիկ կտոր մը:

— Շատ լաւ, հիմայ ձեզի 24 դեղահատ պիտի գրեմ
որ ժամը չորս հատ պիտի առնէք. յետոյ ջուր մը գրած
եմ, քառօրըն անգամ մը ապուրի դղալ մը պիտի խմեք
անկէ, կռնակնուդ երկու կողմը քսանի շափ տգրուկ
պէտք է...

— Տօքթօր, արդեօք վիճակս խիստ ծանր է, հար-
ցուց տիկինը զարհուրանօք:

— Ան այժմ բան մը չունիք խիստ քաջաւորով էք, բայց
քանի որ ինքզինքնիդ անպատճառ դարմանել տալ կու-
զէք, նախ պէտք է զձեզ հիւանդացնեմ որ յետոյ բուժեմ:

Մ Օ Ն Թ Է - Բ Բ Ի Ս Թ Օ Յ Ի Ո Ր Դ Ի Ն

Հինգերորդ հատոր

Մ Ն Ա Յ Մ Է Կ Հ Ա Տ Ո Ր

Յարութիւն Քրիստափորեանի հրատարակած
սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութեան հինգե-
րորդ հատորն ևս աւարտած ըլլալով կը գտնուի
բոլոր գրավաճառաց, և ջրավաճառ Պօղոս և Յա-
կոբ աղաներուն քով, Բերա թիւնէլի դէմ Նալ-
բանթեան գրաստանը և Շուկայի դուռը Սէբէթճի
խանի դէմ ծխավաճառ Գէօրգ աղայի քով, մէն
մի հաաօրոյ գինն է 10 զրուշ:

Ք Ե Տ Թ Կ Ե Օ Ձ Ի Բ

Պիպէրեան Կարապետ էֆ.ի հրատարակած րօ-
մաններէն Նէթիճէի մէրամ անուն ընտիր վէպը լը-
րացած ըլլալով, այսօրուրնէ սկսեալ Բէտի Կէօ-
ղիւ անուն խիստ հետաքրքրական վէպը հրատա-
րակել ցեռնարկած է:

Յիշեալ գեղեցիկ վէպը, որ Ալիք Անտօն էֆէն-
տի թարգմանած է, իւր սահուն եւ յստակ ոճո-
վը՝ ուրիշ այս տեսակ թարգմանութեանցը գտած
ընդունելութեան, իրաւամբ այս վէպն ալ պիտի
արժանանայ մեծարոյ վիպասէրներէ:

Բաժանորդագրութիւնը նախկին պայմաններով
կը շարունակուի, և ի նորոյ բաժանորդ գրուիլ
ուղղոյներն, դիմել Կ. Պօլիս 2Իշէք Պաղար թիւ 23
Պիպէրեան տպարան կամ լրագիր ծախողներու:

Բաժանորդագրինն է Պօլսոյ համար ամսական 5
զրուշ և գաւառաց համար 6 զրուշ:

Ս ապըդ Մամուլուն սահիպ իմթիեալը Այվազեան է-
ֆէնտի, Գալաթիա տա Բէնչէնպիհ Պաղարնտա, Իք-
սի խանընտա պիւր մալուգա քիւշատիլէ, Նէֆիս
զէյթին ետղը, վէ լէզիլ շարապ, վէ մատիդա վէ Էն
ալէա ճինատէնտէ սապուն, վէ քէզալիք Էնփայի Նէֆիս
գօնեաղար, վէ հաթթա Ժօրթ Սալաման գօնեաղը տա-
խի կէթիթմէքաէ պուլունտուղունտան: մէմնուն օլմա-
լարընը արգու իտէն զաթլարըն թէշրիֆլիբի իթթար վէ
տապէթ օլունտօր:

Պօղոս տաաւընտան պիւր սէնէլիքաէն իիկիրմի սէնէլի-
կէ գաաաւը շարապար իլէ, Գըլլըլըն տախի Գոսման-
տարիա թէմիյէ օլունան շարապարը պուլունտուղուն-
տան, լիւզումու պուլունտան զաթլարըն միլլիմաթլը օլ-
մադ իւզրէ, իլան օլունտօր:

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ—ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԽԻՐԱԳԻԲ—Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԾԱՐԱՑ ԸՆԿ.

معارف نظارت جليله سلك رخصتنامه سيله طبع اولمشدر

[illegible]

12

[illegible]

— 77 —

գուցեայլը իրենն քով առած որդեկդրած էր և իւր անակնկալ մահուամբը Այտալին ապագան չէր կըր-
ցած ապահովել և Հանդուցելոյն ժառանգները՝
որ արդէն թնամութիւն կը տածէին հեգ աղջը-
կան ղէմ, զինքը երեսի վրայ թողուցին առանց
մէկ ստակի և անօգնական և Բարեբաղդաբար ես
հարուստ էի. ուստի տուն մը վարձելով կահեցի
և Այտա նոյն օրէն անդ բնակիլ սկսաւ. գիւրին է
ըմբռնել թէ մեր յարարերու թիւննեցն աւելի մը-
տերմացան և Այս միջոցին էր հայրենեացս և հօր
ազգիս ծառայութեան կոչուեցայ. Վեհափառ
Տէրս ինձ յանձնեց կոնսնաւորել զինուորական բա-
նակինս ուր եւրոպացւոց բանակներու նոր դրու-
թիւնը գեռ մուտ գտած չէին. ուստի ըստ հրա-
մանի մեր Մեծազօր Կայսեր Նեղաֆէֆֆ անուամբ
նոր գունդ մը կազմուեցաւ զոր մարդելու համար
բաղմաթիւ գողղիացի սպաներ բերել տուի, և ու-
րոյց համար մասնաւոր զորանոցներ ու մարդանոց
հրապարակներ յարթուեցան ի Թաթիհանէ, ի Քեա-
ղըհանէ և ի Ելսակիւտար. վերջապէս աշխատե-
ցայ իմ Վեհափառ Տիրոջ կամքին համեմատ, որ
ուրիշ փափաք չունէր այլ միայն առաւել եւս հը-
զօրացնել Օսմանեան մեծազօր Կայսրութիւնը և Ա-
հա այս խիստ զբաղմանցս միջոցին էր որ Այտա
կիմացնէր ինձ թէ մայր եղած էր. կայսրութիւննիս

Երևաւ դժուարին էր, կտրելի չէր բնաւ որ մեր սիրոյ այս առաջին պտուղը դաւակս հռչակէի. և Այտա, այն սուրբ և անմեղ էակը ցմահ անպատուութեան ու գրոշմը պիտի կրէր ճակաին վրայ: Վայրկեան մը չվարանեցայ. մտածելի Այտան Փարիս զրկել, թէ և իրմէ բաժանումս մեծ ցաւ պիտի ըլլար սրտիս, տակայն խնդիրն Այտայի պատուոյն վրայ էր, ուստի իմ այս խորհուրդս Այտայի հազարդեցի, համակերպեցաւ. կարգադրութեանս և դադողացի բարեկամացս միոյն աջակցութեամբ երեք օրէն Մարտիրոս երթալիք վաճառականական նաւի մը նաւապետը խօստացաւ Այտան հետը տանիլ և անդ օգնել նմա ամեն կերպով. երեք օր վերջը ստիպուեցանք բաժնուիլ իրարմէ. մեր արտասունքներն իրար խառնուեցան, կտրծես բնադդմամբ կը դաւակէի թէ մէկ մ'ալ չպիտի տեսնեմ զինքը:

«Երկրորդ. օրուան առաւօտուն Այտա տունէն
մեկնեցաւ:

«Հեռուէն ընկերացայ իրեն մինչեւ նաւամա-
տոյց . նաւապետը իւր մակուկով անդ կ'ապասէր:
Այտա արտասուալից յետին ակնարկ մը նետեղէ
վերջը գէպ ի առ իս , մակոյկ մտաւ գրեթէ գիւ-
նովի մը պէս տատանելով . չորս նաւաստիներ թիւ-
ամարելոյ մակոյկը սրացաւ և երկու վայրկեան

